

vergadering **C343**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 5 juli 2022

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de gevolgen van de hoge inflatie op de prijzen van Vlaamse jeugdverblijfscentra – 3254 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de impact van de problemen in de luchtvaart op het toerisme in Vlaanderen – 3322 (2021-2022)	5
VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de problemen met de organisatie van de reddingsposten aan de kust – 3395 (2021-2022)	8
VRAAG OM UITLEG van Carmen Ryheul aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het belang voor het toerisme van de nieuwe ferryverbinding tussen Zeebrugge en het Verenigd Koninkrijk voor passagiers- en vrachtvervoer – 3427 (2021-2022)	11
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de coronacompensaties voor sociaal-toeristische jeugdorganisaties – 3513 (2021-2022)	14
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het toenemende etnische geweld in Ethiopië – 3516 (2021-2022)	16
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de aardbeving in Afghanistan – 3517 (2021-2022)	19

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de gevolgen van de hoge inflatie op de prijzen van Vlaamse jeugdverblijfscentra
– 3254 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Het Centrum voor Jeugdtoerisme (CJT) trok onlangs aan de alarmbel en waarschuwde voor de gevolgen van de hoge inflatie op de prijzen van de Vlaamse jeugdverblijfscentra. Zij vrezen dat er niets anders op zit dan hun prijzen stevig op te trekken, zodat ze duurzaam kunnen blijven functioneren.

Na corona is deze torenhoge inflatie voor hen opnieuw een zware dobber, want de prijzen van de verblijven werden in vele gevallen al een hele tijd geleden vastgelegd. De centra die volpension aanbieden en waar alle onkosten – huur, voeding, energie en loonkosten – reeds verrekend zijn in de prijs, dreigen nu in de problemen te komen. Al deze onkosten zijn stuk voor stuk zaken die door de huidige inflatie mee de pan uit swingen.

De centra hopen op begrip van de groepen die reeds lang hun verblijf en de kosten vastgelegd hebben. Ze willen met hen in overleg gaan om eventueel een extra tussenkomst te kunnen verkrijgen. Zij hopen dat de scholen en jeugdverenigingen bereid zijn om de helft van de verhoogde kosten te dragen. Vanuit deze hoek is er begrip en zal er een inspanning gedaan worden. CJT vreest wel dat kwetsbare kinderen en kinderen in armoede hierdoor uit de boot dreigen te vallen, want de factuur zal in vele gevallen uiteindelijk bij de ouders terecht komen.

Daarom kijkt CJT ook in de richting van de Vlaamse Regering en de bevoegde ministers om te kijken naar mogelijkheden om deze problemen weerstand te kunnen bieden.

Minister, welke mogelijkheden ziet u vanuit uw bevoegdheid Toerisme om deze problemen te verhelpen, en vooral om te vermijden dat er kwetsbare kinderen uit de boot vallen?

Zult u ook met uw collega-minister van Jeugd en Armoedebestrijding overleggen om hiervoor structurele oplossingen te voorzien?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik wil misschien eerst en vooral erkennen dat het Vlaamse jeugdwerk, de jeugdbewegingen, de scholen en de jeugdverblijven zoals altijd grote inspanningen leveren, ook voor kwetsbare kinderen en jongeren, om een laagdrempelig vakantieaanbod te realiseren. Het effect van deze inspanningen voor de jongeren in kwestie is niet te onderschatten. Als het Vlaamse Gewest erkennen we deze inspanning natuurlijk.

De voorbije twee jaar hebben de Vlaamse steunmaatregelen en de specifieke coronanoodsteun voor jeugdverblijven ervoor gezorgd dat de financiële gezondheid van deze verblijven gevrijwaard bleef. We hebben daar redelijke budgetten voor uitgetrokken.

Op initiatief van minister Dalle werd het decreet van 11 februari 2022 rond de jeugdverblijven en de hostels aangenomen. In dit decreet wordt ook de nodige aandacht besteed aan de toegankelijkheid voor kinderen in armoede. Enerzijds is een betaalbare en substantieel lagere prijscategorie voor overnachtingen van

jeugdverenigingen voorzien. En ook het budget wordt structureel verhoogd met 1,2 miljoen euro per jaar.

Wat jeugdinfrastructuur betreft heb ik ook beslist om het budget voor investerings-subsidies te verhogen met 5 miljoen euro, gespreid over drie jaar. Door te investeren in degelijke en goede jeugdinfrastructuur drukken we ook de kosten voor de jeugdverblijven, en dus de prijsstijgingen voor jongeren. Want er moet dan minder uitgegeven worden aan herstellingen, onderhoud, enzovoort. Wat wij subsidiëren, moeten ze ook niet zelf zoeken of lenen.

Ik wil ook even terugkomen op het engagement vanuit de sector zelf. Niet alleen het Vlaamse jeugdwerk, maar ook de bredere toeristische sector neemt immers reeds veel initiatieven om vakantie betaalbaar te maken. Dit gebeurt ook vanuit een publiek-privaat samenwerkingsmodel, het netwerk Iedereen Verdient Vakantie. Daarbij bieden toeristische partners ook een aanbod aan sociaal tarief aan mensen in armoede aan. Jullie hebben zich onthouden bij dat decreet, maar die centen gaan ook allemaal naar gezinnen met kinderen, dus dat zijn ook de kwetsbare kinderen over wie u het hebt. U weet dat ik van consequent beleid houd, dus ook dat zal natuurlijk mee in het aanbod zitten.

We bieden dus een aanbod aan gezinnen met kwetsbare kinderen die niet snel op vakantie kunnen gaan. Dit toeristisch aanbod kan bestaan uit een daguitstap, vakantieverblijf of georganiseerde vakantie. Jaarlijks stellen heel wat aanbieders van georganiseerde vakanties plaatsen open voor kinderen en jongeren via het netwerk Iedereen Verdient Vakantie, vaak aan een gemiddelde korting van 50 procent. Om tegemoet te komen aan de stijgende vraag hebben een aantal aanbieders van georganiseerde vakanties ook beslist om extra plaatsen aan te bieden aan het netwerk Iedereen Verdient Vakantie. Daar zullen we ook de komende weken de nodige aandacht voor hebben, zodat het effectief naar de juiste doelgroep gaat.

Zoals u weet is jeugdtoerisme niet enkel mijn bevoegdheid maar een gedeelde bevoegdheid. Het spreekt voor zich dat we daar nauw samen zullen werken, zoals we dat ook in het verleden hebben gedaan.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Als minister kunt u niet veel doen aan de inflatie. Ik verwacht dat ook niet, maar ik denk dat de jeugdtoerismesector vooral zekerheid wil over onder andere het feit dat de subsidiëring in de toekomst de inflatie mee volgt. Dat is in het verleden niet altijd gebeurd. Ik hoop dat u op dat vlak de nodige garanties kunt bieden. Ik erken dat er heel wat stappen vooruit zijn gezet.

De jeugdverblijfcentra rekenen op de goodwill van scholen, groepen en dergelijke meer als het gaat over de kosten. Hebt u er zicht op hoe het op dat vlak zit? Begrip tonen is positief, maar hoe verloopt dat in de praktijk? Zijn er veel scholen of groepen die uiteindelijk geen meerprijs willen betalen omdat ze blijven vasthouden aan de oorspronkelijke prijs of zijn dat veeleer uitzonderingen? Is dat al onderzocht?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik zei net tegen mijn medewerker dat we in het project Iedereen Verdient Vakantie de komende weken iets meer de nadruk zullen leggen op gezinnen met kwetsbare kinderen en ook op families en dat we volgend jaar eens zullen kijken in hoeverre we in de projectoproepen ook die focus kunnen meenemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de impact van de problemen in de luchtvaart op het toerisme in Vlaanderen – 3322 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Overall in Europa duiken er problemen, stakingen en dergelijke meer op in aanloop naar de zomervakantie. Zowel de piloten, de luchtverkeersleiders, het bagagepersoneel als ander luchtvaartpersoneel dreigen met stakingen of hebben al stakingsaanzeggingen gedaan. Heel wat vluchten in Europa worden geschrapt. Er wordt een enorme chaos verwacht op de luchthavens. Heel wat Vlaamse toeristen zullen niet op het gewenste moment kunnen vertrekken, maar ook omgekeerd zullen buitenlandse toeristen niet altijd op tijd in Vlaanderen geraken. Het kan niet anders dan dat de problemen in de luchtvaartsector een nefaste invloed hebben op het toerisme in Vlaanderen. Daarom krijg ik graag een antwoord op de volgende vragen, minister.

Heeft Toerisme Vlaanderen of uw kabinet al onderzoeken gevoerd naar de mogelijke impact die de verstoorde werking van de luchtvaart deze zomer kan hebben op het toerisme in Vlaanderen? Hebt u een idee hoeveel toeristen we zouden kunnen mislopen door de problemen in de luchtvaartsector?

Zullen er bepaalde maatregelen genomen worden om het toerisme richting Vlaanderen via trein, bus en auto in goede banen te leiden? Is er al een plan van aanpak klaar? Hebt u daarover overleg gepleegd met de andere collega's in de Vlaamse Regering of uit de Federale Regering?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, u weet dat de Vlaamse administratie altijd heel veel onderzoeken doet, maar die moeten ook zin hebben. Voor dit probleem is het te laat om onderzoek te doen want we zullen de resultaten pas veel te laat krijgen. Op korte termijn is het te moeilijk om onderzoek te doen, maar ik kan u al een aantal zaken meegeven.

In 2022 is het geen business as usual. Dat maakt het veel moeilijker om de impact correct te berekenen en een onderzoek zal heel veel tijd en werk vragen. Dit jaar is nog altijd geen normaal jaar. Corona ligt nog vers in het geheugen, dus het is een beetje inschatten wat de impact daarvan is op het reis- en vlieggedrag van bezoekers. Uit diverse onderzoeken weten we dat niet alleen de Vlamingen, maar alle Europese bezoekers opnieuw naar het buitenland op vakantie gaan. Voor Vlaanderen gaat dat vooral over Nederlanders en Duitsers. Een kleiner aandeel van de toeristen neemt het vliegtuig. Dat zijn vooral de Spanjaarden en de Italianen.

De internationale luchtvaart draait evenwel nog altijd niet op volle capaciteit. Dat is voor een groot deel te wijten aan personeelsgebrek. Dat is overall een groot probleem: in de horeca, in de bouwsector, bij de energieleveranciers en in de zorgsector. Niemand vindt personeel, terwijl heel veel mensen werkzoekend zijn. Er is een gigantische mismatch met alle gevolgen van dien, ook voor de toerismesector.

Door het volledig stilvallen van het internationaal vliegverkeer tijdens de coronacrisis werd ook deze sector geconfronteerd met een grote uitstroom. Binnen Europa is dat grotendeels opnieuw op het niveau van voor de coronacrisis, maar op verdere bestemmingen is er minder aanbod. Die effecten moeten ook meegenomen worden.

De impact op zowel het uitgaand als het inkomend toerisme is niet alleen afhankelijk van onze eigen luchthaven, maar ook van de luchthavens van waaruit internationale bezoekers ons land komen bezoeken. Denk maar aan de luchthaven van Schiphol. Die kent de afgelopen tijd grote problemen door personeelstekorten. In de Duitse luchthavens is er hetzelfde probleem. De situatie is niet alleen in België, maar ook in de buurlanden problematisch.

Zowel de Vlaamse als de Federale Regering hebben vooral bevoegdheden op het vlak van het binnenlandse personenvervoer. Op het buitenlandse vervoer richting Vlaanderen hebben beide regeringen weinig impact.

Ik ga ervan uit dat u met uw vraag verwijst naar een verschuiving van vlieguren naar het vervoer over het land. Een dergelijke verschuiving lijkt mij in de praktijk zeer beperkt. Bezoekers uit de buurlanden zoals Nederland, Duitsland, maar ook uit Oostenrijk, komen met het openbaar vervoer of met de auto naar Vlaanderen. Zoals ik al eerder heb gezegd, komen vooral de Spanjaarden en Italianen met het vliegtuig en dat is op dit moment problematisch.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, ik hoop alleszins dat het Vlaams toerisme niet te veel zal lijden onder de problemen in de luchtvaartsector want wanneer toeristen niet in Vlaanderen geraken of Vlaanderen links laten liggen, dan heeft dat natuurlijk ook een impact op de hotelsector, onze horeca, jobs in de toeristische sector enzovoort. Buitenlandse toeristen die niet in Vlaanderen geraken, zullen hier dan ook geen geld opdoen en dat zou natuurlijk heel jammer zijn nu de toeristische sector aan het heropleven is na corona. Mensen willen kunnen blijven reizen maar dan moeten ze natuurlijk wel op hun bestemming geraken.

Ik hoop dat de impact op het toerisme toch enigszins kan worden beperkt. Mij lijkt het dat nu het vliegverkeer verstoord is, er op het vlak van vervoer in een betaalbaar alternatief en in voldoende aanbod moet worden voorzien om de schade op de een of andere manier te kunnen beperken.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Heel wat Vlamingen zullen een annulatieverzekering afgesloten hebben. Verwacht u dat deze groep vooral opnieuw op vakantie zal gaan in eigen land of denkt u toch dat zij nog voor het buitenland zullen kiezen maar dan iets dichterbij?

De voorzitter: De heer De Veuster heeft het woord.

Maarten De Veuster (N-VA): Minister, het ging hier vooral over de impact op ons inkomend toerisme maar ik wil het toch ook nog even hebben over de impact op het uitgaand toerisme, vooral op die vele mensen die momenteel, deze periode, letterlijk dag en nacht bij reisbureaus en touroperators aan het werk zijn en dit allemaal moeten oplossen. En dan zwijg ik nog over die vele honderdduizenden Vlamingen die hun zuurverdiende vakantie met de nodige strubbelingen zien starten. Natuurlijk is dat een Europees probleem en ik weet ook wel, minister, dat de meeste hefboomen op federaal en Europees niveau zitten. Ik heb het dan bijvoorbeeld over die reiscontractenwet, maar noch Europees, noch federaal is iemand expliciet bevoegd voor toerisme. De Vlamingen kennen maar een minister van Toerisme en dat bent u, gelukkig maar, zou ik zeggen. Daarom mijn vraag of u alstublieft aanklappend en in uw gekende en gedreven stijl bij die andere niveaus aandacht wilt blijven vragen voor die vele mensen die actief zijn in het uitgaand toerisme. Ik denk dat dit ook belangrijk zal blijven en heel velen zullen u daar dankbaar voor zijn.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Ik wil aansluitend ook van de gelegenheid gebruik maken om nog eens te onderlijnen hoe belangrijk het is dat er een goed alternatief wordt uitgewerkt voor vliegtuigen. Treinen zouden een logische keuze moeten zijn voor reizen binnen Europa vermits geschikter en duurzamer, zeker voor korte afstanden.

In 2021 ontving Vlaanderen 2,6 miljoen buitenlandse bezoekers, op de eerste plaats vooral uit Nederland, gevolgd door Frankrijk, Duitsland en Spanje. Voor hen zou de trein de meest logische en gemakkelijkste keuze moeten worden. Op federaal niveau werkt onder andere mijn collega Kim Buyst, ook kijkend naar Europa, aan een verbetering van de dienstverlening en treinverbindingen.

De Europese Commissie stelde op 14 december 2021 ook haar nieuwe actieplan voor dat op zich een boost zou moeten geven aan het internationaal treinverkeer. Het gaat, laat ons hopen, toch een beetje de goede richting uit.

Minister, hoe meer mensen weet hebben van een duurzaam kwaliteitsvol alternatief zoals de trein, hoe meer mensen daar ook van zullen gebruikmaken. Ik zou hier dan ook graag willen pleiten, ook vanuit Toerisme Vlaanderen, om meer in te zetten op informatie en reclamecampagnes, zowel in eigen streek als samen met de buitenlandkantoren. Ik mag hopen dat u zich niet zult neerleggen, zoals ik u zonet hoor zeggen, bij het feit dat mensen sowieso met de auto of het vliegtuig zullen komen.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Is er regelmatig overleg tussen Toerisme Vlaanderen en de vervoerregio's en hoe vruchtbaar is dat, ook gezien de duurzaamheidsambities voor toerisme? Is er al sprake van een concreet plan van aanpak?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Uit intentieonderzoeken weten we dat Vlamingen in groten getale naar het buitenland op vakantie zullen gaan. Ik vermoed dat, als ze een annuleringsverzekering hebben, ze veeleer een andere bestemming in het buitenland zullen boeken dan dat ze hier zouden blijven omdat de intentie groot is om dit jaar wel naar het buitenland te gaan. De impact blijft al bij al beperkt, in de zin dat Brussels Airlines ongeveer zevenhonderd vluchten heeft geannuleerd. Dat is bijna 6 procent van het totale aantal.

Toerisme Vlaanderen werkt nauw samen met binnen- en buitenlandse treinmaatschappijen om een trip naar Vlaanderen met de trein te promoten. We zullen dat verder blijven doen. Zeker als bepaalde vluchten niet doorgaan, is het een opportuniteit om dat goed in de verf te zetten via Toerisme Vlaanderen. Dat is het bijvoorbeeld ook wanneer de aangekondigde nachttreinen richting Zuid-Europa worden gelanceerd.

Er is occasioneel ook overleg met de vervoerregio's.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Ik dank u voor uw bijkomend antwoord, minister. Ik kan u alleen maar oproepen om dat verder nauwgezet te blijven opvolgen en hopelijk kunnen we de schade voor de toeristische sector maximaal beperken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de problemen met de organisatie van de reddingsposten aan de kust – 3395 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): De zomervakantie is gestart en heel wat Vlamingen en buitenlandse toeristen zullen opnieuw naar onze kust trekken. In het verleden waren er wel wat bezorgdheden te horen vanuit de Intercommunale Kustreddingsdienst West-Vlaanderen (IKWV), bijvoorbeeld in verband met moeilijkheden om alle reddersposten voldoende te bemannen en het verouderde materiaal waarover ze beschikken. Op dat vlak zijn er ondertussen wel al wat inspanningen geleverd, zoals de injectie van 250.000 euro.

IKWV zorgt jaarlijks voor de veiligheid van toeristen, baders en zwemmers. In het verleden werd de vraag ook gesteld om meer reddingsposten te openen om de toeristen beter te spreiden. Dat zal door het groeiend aantal mensen die misschien voor het binnenlandse toerisme zullen kiezen meer dan ooit nodig zijn, zeker om bepaalde taferelen te vermijden, zoals in Oostende en Blankenberge in vorige jaren.

Daarom heb ik de volgende vragen:

Kunt u wat meer duiding geven over welke inspanningen de vorige jaren werden gedaan en welke maatregelen nog gepland staan?

Zijn er inmiddels meer reddingsposten geopend en zullen er nog bij komen?

Zullen er voldoende redders beschikbaar zijn om de bestaande posten te bemannen? Zo niet, zult u daaromtrent nog iets extra's ondernemen?

Hebben de redders momenteel overal voldoende en degelijk materiaal voorhanden? Worden hieromtrent nog extra inspanningen voorzien?

Zijn er nog bijkomende verzuchtingen van IKWV? Zo ja, kunt u ons daar iets over zeggen? Hebt u nog overleg gehad met de intercommunale in verband met de komende zomermaanden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De intercommunale kwam begin 2020 met de vraag om bij te dragen aan de financiering van de kustreddingsdienst en we zijn daar ook op ingegaan. Voorheen kwam Vlaanderen niet tussen, maar ik vond het wel belangrijk, aangezien de kust er is voor heel Vlaanderen en al onze toeristen. Sinds 2020 voorzien we dan ook een jaarlijkse ondersteuning van 250.000 euro. Dat hebben we ook verankerd in een driejarige samenwerkingsovereenkomst tussen Toerisme Vlaanderen en de intercommunale. Op dit moment heb ik zelf nog geen signalen ontvangen dat deze ondersteuning niet toereikend zou zijn.

Ik wil misschien ook meegeven dat de kustgemeenten natuurlijk allemaal in de intercommunale zitten. Zij zitten aan het stuur om te bepalen waar en hoeveel reddingsposten worden voorzien. Volgens de gegevens van IKWV zijn er deze zomer 82 bemande reddingsposten te vinden op het strand, dat aantal is al enkele jaren hetzelfde. De kustgemeenten en IKWV zijn voorlopig geen vragende partij om dat uit te breiden. De 82 zwemzones dekken, samen met de 18 watersportzones, iets meer dan de helft van onze kustlijn, dat is bijna 36,5 kilometer.

De meeste onbewaakte gebieden op onze stranden zullen wellicht ook in de toekomst onbewaakt blijven. Deze zones zijn immers vaak niet toegankelijk voor hulpdiensten of zijn beschermd natuurgebieden. Als de kustgemeenten alsnog de vraag tot uitbreiding zouden stellen, zal IKWV hen uiteraard faciliteren en de nodige materialen ter beschikking stellen om dat mogelijk te maken.

In het voor- en naseizoen zijn slechts een beperkt aantal posten geopend. In de meeste jaren wordt er in deze periode immers niet of nauwelijks gebaad, sowieso zijn er minder toeristen en het weer is ook vaak te slecht. Vanaf 15 juni is er in elke kustgemeente minstens 1 redderspost actief en vanaf 1 juli tot en met 31 augustus zijn alle 82 zones open. Daarna is opnieuw een beperkt aantal posten geopend tot 15 september.

Uw derde vraag heb ik laten checken bij IKWV. Zij laten ons weten dat er te allen tijde voldoende redders aan zee beschikbaar zijn om de posten te bemannen. In het voorseizoen is het altijd een extra uitdaging om voldoende mensen te vinden, maar net omdat er dan slechts een beperkt aantal posten worden opengesteld, is het wel mogelijk. Een belangrijke reden die men hiervoor geeft, is de examenperiode, want het overgrote deel van de redders aan zee zijn jobstudenten, die dat ook schitterend doen. Indien er niet voldoende personeel zou worden gevonden, zouden er wellicht een of meerdere zones tijdelijk sluiten. Dat is gelukkig nog niet het geval geweest.

Tijdens de zomermaanden zijn er geen problemen met het vinden van voldoende personeel. Elk jaar studeren er voldoende nieuwe kandidaten af. Heel veel studenten staan ook te springen voor een job als redder. Ik ken verschillende mensen die dat nog gedaan hebben en dat zijn meestal de mooiste vakantiejobs, waar men de mooiste herinneringen aan heeft. Het is ook goed dat heel veel jongeren dat doen.

Tijdens corona stelde zich wel het probleem dat de betrokken kandidaten door de coronamaatregelen mogelijk hun praktijkopleiding niet konden afleggen. Dat was toen even problematisch, maar is ondertussen ondervangen. Dat probleem is ook opgelost.

IKWV kon dankzij de ondersteuning van Toerisme Vlaanderen de voorbije jaren fors investeren in nieuw materiaal. De middelen werden in eerste instantie aangewend om de coronaperiode te overbruggen. Er werden investeringen gedaan in persoonlijk beschermingsmateriaal, opleiding, communicatie enzovoort.

IKWV is sinds dit jaar ook gestart met het vernieuwen van haar motorenbestand. Ook de bootjes, een specifiek soort rubberboten, en de jetscooters werden tijdig vernieuwd en vervangen. Dat is dus allemaal goed materiaal. Op die manier hoopt IKWV natuurlijk grote herstellkosten of onderhoudskosten, en uitval van materiaal tijdens het zomerseizoen maximaal te vermijden. Deze vernieuwingsoperatie werd mogelijk gemaakt dankzij de financiële ondersteuning van Toerisme Vlaanderen. Zonder die steun zou dat niet gelukt zijn.

De grootste verzuchting voor de intercommunale is het sensibiliseren van de vele toeristen en strandgangers. Drie topics blijven terugkomen en blijven overduidelijk een probleem.

Ten eerste zijn toeristen niet voldoende vertrouwd met de gevaren van de zee. De zee is geen zwembad. Iedereen denkt goed te kunnen zwemmen, maar velen komen door de stroming, wind, muien of temperatuur van het zeewater snel in de problemen. In een bewaakte zone voorkomen de redders mogelijke problemen of kunnen ze ten minste snel genoeg ingrijpen wanneer zich een probleem voordoet.

Een tweede probleem is dat veel toeristen bewust gaan zwemmen in onbewaakte zones, met helaas alle gevolgen van dien.

Ten derde zijn er de verloren gelopen kindjes. Ouders zijn in de eerste plaats verantwoordelijk voor hun kinderen maar toch is het mogelijk dat een kind de weg kwijtraakt. Vorig jaar liepen bijna negenhonderd kinderen verloren, voornamelijk in de zomerperiode. Dit zijn er gemiddeld tien per dag. Vandaar dat de intercommunale en de kustgemeenten investeren in polsbandjes voor kinderen. Deze zijn gratis en kunnen bij de redders, op de toeristische diensten en bij de openbare toiletten worden afgehaald. Een dergelijk polsbandje zou de redders aan zee gigantisch veel werk besparen om ouders en kinderen met elkaar te herenigen. Op drukke zomerdagen zijn zij daar heel vaak mee bezig, meer dan met hun job als redder.

De intercommunale laat ons tot slot weten heel dankbaar te zijn dat Toerisme Vlaanderen over de brug is gekomen met extra financiële ondersteuning. We hebben dat voor de volgende drie jaar opgenomen in een samenwerkingsovereenkomst. Ik denk dat het niet meer dan normaal is dat we dit vanuit Vlaanderen doen. De kust is van ons allemaal, ook van de toeristen die naar hier komen. Het lijkt me dan ook normaal dat Toerisme Vlaanderen een steentje bijdraagt.

Ik heb intussen kennisgemaakt met heel veel redders en mensen die actief zijn aan de kust, en zij doen dat schitterend. Ik ben zelfs een heel klein beetje jaloers op hun werk, moet ik eerlijk zeggen.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is alleszins goed dat er intussen al heel wat inspanningen zijn geleverd. Dat komt de kustreddingsdiensten en de veiligheid zeker en vast ten goede. Ik hoop alleen dat er geen personeelstekort zal zijn buiten het zomerseizoen.

Een andere bezorgdheid is dat de kustredders vaststellen dat kinderen minder goed kunnen zwemmen. Dat is onder meer een gevolg van corona omdat er nauwelijks zwemlessen konden plaatsvinden. Ik weet dat de problematiek van de zwemachterstand niet onder uw bevoegdheid valt en dat minister Weyts daar al een aantal initiatieven rond heeft genomen maar ik veronderstel dat deze kwestie u als minister van Toerisme toch ook na aan het hart ligt. Daarom vraag ik me af of er vanuit uw bevoegdheid deze zomer bepaalde initiatieven of preventieve maatregelen kunnen worden genomen om drama's op dat vlak te vermijden. Onze redders zullen door de zwemachterstand immers extra waakzaam moeten zijn. Zij waar-
schuwen daar sinds vorig jaar al voor.

Verder hoop ik ook dat er deze zomer geen nieuwe rellen zullen plaatsvinden op onze stranden. Dit mag zeker geen bedenkelijke jaarlijkse traditie worden zoals we dat bijvoorbeeld zien met Nieuwjaar. Een uitstap naar onze Vlaamse kust moet op een veilige manier kunnen gebeuren. Ik hoop dan ook dat u daar als minister van Toerisme mee over waakt want het zou bijzonder jammer zijn indien onze Vlaams kust op dat vlak een slecht imago zou krijgen en toeristen daardoor zouden wegblijven. Dat zou voor ons kusttoerisme een zeer spijtige zaak zijn.

Cathy Coudyser (N-VA): Bedankt voor het uitgebreide antwoord. Ik wil op twee zaken terugkomen. Redder zijn is een fantastische job, dus ik denk niet dat er kustgemeenten zijn die problemen hebben om in de zomermaanden, en zelfs in september, redders te vinden. Het grootste probleem situeert zich inderdaad in het voorjaar, in mei en juni. Jobstudenten hebben dan ook nog de taak om te studeren, en dat gaat voor, vandaar het beperkt aantal bewaakte plaatsen.

Er zijn die drie gevaren die u opnoemt, met vooral het onderschatten van de gevaren van de zee, de stromingen. Dat is inderdaad een groot probleem. Dan is er het gaan zwemmen in onbewaakte zones, en dat klopt ook. Dat gebeurt soms bewust, maar soms ook voor een deel onbewust. Men komt ergens aan, men ziet de zee en men wil gaan zwemmen. Men is er zich dan niet van bewust dat dat een onbewaakte zone

is, net omdat er bijvoorbeeld te veel stroming is en het daar gevaarlijk is. En ook al doen de redders inspanningen om de mensen naar bewaakte zones te krijgen, dan nog is dat niet simpel. En dan is er nog de tijd en energie die gaat naar het terugvinden van verloren kindjes en ze naar hun ouders brengen.

In de samenwerkingsovereenkomst die gesloten is staat uiteraard expliciet dat men moet blijven zorgen voor de veiligheid van de baders, met mogelijke investeringen in materiaal. Maar men moet ook sensibiliseren en preventief werken. En ik denk dat dat net is wat die problemen vragen: nog meer sensibilisering, nog meer informeren. En men doet dat inderdaad al, zeker op warme dagen wanneer er veel volk is. Maar ik hoor ook vaak dat men bepaalde doelgroepen niet bereikt via de geijkte kanalen waarmee men nu informeert en sensibiliseert. Dat is dan een vraag, ook onrechtstreeks via IKWV, of zij nog andere mogelijkheden zien om die moeilijk bereikbare doelgroepen toch zo goed mogelijk proberen te informeren en te sensibiliseren.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Wat dat laatste betreft, zal ik dat ook nog eens onder de aandacht brengen van onze vrienden bij de intercommunale. Ik vind wel dat zij veel inspanningen doen naar sensibilisering toe, ook naar de moeilijke doelgroepen. Met tekeningen en dergelijke wordt er eigenlijk al heel veel uitgelegd over waar men wel en niet kan zwemmen. Mensen moeten zich ook bewust zijn van het gevaar dat er schuilt, en rekening houden met de verbodstekens die er gelden.

Wat de relschoppers betreft ben ik volledig akkoord: zij verpesten de vakantie van iedereen die daar even op het strand komt rusten, en vaak zijn dat families met kinderen. Er wordt gewerkt aan een wettelijk kader om toegangsverboden in te stellen, en dat lijkt mij een goede zaak. Maar de uitdaging zal vooral ook zitten bij de handhaving die bij de lokale overheden zit.

Ik wil ook zeker in overleg gaan met de kustburgemeesters om te kijken of ik hen hierbij kan ondersteunen. En zoals ik al eerder heb gezegd, geeft de intercommunale ook aan dat mensen soms zelf bewust op zoek gaan naar onbewaakte zones, met alle gevolgen van dien. Bij het laatste trieste voorval was dat blijkbaar het geval. Men mag dat niet doen, men moet goed rekening houden met de pictogrammen die eigenlijk overal te vinden zijn, en die ook duidelijk zijn, vind ik. Ik let daar zelf ook altijd op. Ik vertoef in de vakantie ook altijd aan onze kust. Die pictogrammen zijn vrij duidelijk, maar men moet ze natuurlijk ook wel echt willen zien, en daar dan ook rekening mee willen houden.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Bedankt voor uw bijkomend antwoord. Ik hoop dat er zich deze zomer geen drama's afspelen op onze stranden, en dat relschoppers, als die er zouden zijn, ook keihard zullen worden aangepakt. Bedankt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Carmen Ryheul aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het belang voor het toerisme van de nieuwe ferryverbinding tussen Zeebrugge en het Verenigd Koninkrijk voor passagiers- en vrachtvervoer – 3427 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): We blijven nog even op het water, minister. Na heel wat beloftevollen aankondigingen dat er een mogelijkheid was dat er een nieuwe ferryverbinding zou komen tussen Zeebrugge en het Verenigd Koninkrijk, vernamen we midden juni het heuglijke nieuws dat die er wel degelijk komt. Dat werd tijdens een missie van minister-president Jambon naar Schotland verder besproken en geregeld in mei. Momenteel is dat vooral goed nieuws voor de Vlaamse economie, maar de toeristische sector in West-Vlaanderen heeft daarover ook enorm hoge verwachtingen. Voor Brugge en de Westhoek kan dat na de ellendige coronajaren de broodnodige boost aan het toerisme en het herdenkingstoerisme geven.

De vroegere verbinding tussen Zeebrugge en Kingston upon Hull was jaarlijks goed voor 250.000 tot 300.000 passagiers per jaar. Omdat die lijnen alleen op passagiersvervoer waren afgestemd, waren ze veeleer verlieslatend. Eerdere berichten gaven aan dat er voor een combinatie van vrachtvervoer en passagiersvervoer zou worden gekozen. In een opstartfase zou het alleen om het vrachtvervoer gaan en nadien zou het passagiersvervoer toegevoegd worden. Op een bepaald moment werd er zelfs geopperd dat de lijn in de zomer van 2022 al zou kunnen worden opgestart. Maar we zijn al een illusie armer, want dat zou 2023 zijn.

De nieuwe verbinding tussen Zeebrugge en Rosyth is tot stand gekomen door een overeenkomst tussen Ptarmigan Shipping en Det Forenede Dampskibs-Selskab (DFDS) Seaways, een gerenommeerde Deense rederij, die algemeen gekend is voor de overtochten tussen Calais of Duinkerken en Dover, de ferrydiensten naar Noorwegen en Zweden of de Baltische Staten en de overtochten van Nederland naar Schotland. De rederij heeft enorm veel ervaring in passagiersvervoer. Daaruit mag blijken dat de mogelijkheid om meteen bij de start in 2023 het vrachtvervoer te combineren met het passagiersvervoer, toch een optie had moeten zijn. Het is nog niet duidelijk of en wanneer er passagiersvervoer zal worden toegevoegd.

Zoals eerder gesteld, is het een pluspunt dat het vrachtverkeer door die opstart minder kilometers op de wegen moet afleggen. De bussen met Britse toeristen zullen wel nog een hele tijd de ritten vanuit Rotterdam of vanuit Franse havens richting Vlaanderen en West-Vlaanderen moeten afleggen. De West-Vlaamse en Vlaamse toeristische sector zullen nog even op hun honger moeten blijven zitten.

Kunt u wat meer duiding geven waarom de optie om het vrachtvervoer en het passagiersvervoer te combineren niet meteen kan worden uitgevoerd vanaf de opstart? Vooral omdat de rederij DFDS al een icoon is in het passagiersvervoer.

Kunt u uitleggen waarom het toerisme niet meer doorgewogen heeft in de economische missie in mei? Dat maakt nochtans een groot deel uit van onze economie.

Hebt u al een tijdsschema waarbinnen we het passagiersvervoer mogen verwachten of is die optie nog heel onzeker? Kunt u daarover wat meer duiding geven?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Er is gecommuniceerd dat er een overeenkomst is getekend om de route verder te onderzoeken. Dat betekent nog niet dat die effectief van start zou gaan. Ik wil het feestje niet vergallen, maar ik wil alleen maar duidelijk stellen wat er is gecommuniceerd. Op zich is het goed dat de route wordt onderzocht, maar laten we het vel van de beer niet verkopen voor hij geschoten is. Dat gezegd zijnde, ga ik er wel van uit dat die aankondiging toch minstens een groot engagement inhoudt om de ferryverbinding effectief op te starten.

Op de vraag waarom er wordt gekeken om eerst het vrachtvervoer en later pas het passagiersvervoer op te starten, moet ik u het antwoord helaas schuldig blijven. Als privaat bedrijf maakt de rederij immers commerciële afwegingen die zij niet publiek maakt.

Maar meer algemeen is wel duidelijk dat het ontwikkelen van een vracht- en een passagiersdienst twee totaal verschillende zaken zijn die verschillende randvoorwaarden vereisen. Voor passagiers, zowel in Rosyth als in Zeebrugge, zouden bijvoorbeeld grenscontroles, incheckfaciliteiten, eet- en drankgelegenheden, parkeerplaatsen enzovoort nodig zijn. Wellicht speelt dat mee in de keuze om niet onmiddellijk ook met personenvervoer van start te gaan.

Het klopt dat er geen toeristische bedrijven uit Vlaanderen deel uitmaakten van de recente missie naar het Verenigd Koninkrijk. Ik was zelf ook niet aanwezig. Vanuit Vlaamse toeristische zijde nam wel de directeur van het buitenlandkantoor van Toerisme Vlaanderen deel aan een aantal evenementen. Daarbij kon hij tevens de initiatiefnemers van de mogelijke nieuwe route spreken.

Er is nog geen tijdsschema bekend. Onze directeur in London houdt evenwel zijn contacten met de initiatiefnemers warm en verkent ook de mogelijkheden tot toekomstige samenwerking.

Toerisme Vlaanderen onderhoudt ook een goede werkrelatie met zijn Schotse evenknie VisitScotland. Ook vanuit dat perspectief zijn bijkomende ondersteunende acties mogelijk.

Ten slotte bouwde het agentschap de voorbije jaren ook een zeer sterke werkrelatie uit met de partners in West-Vlaanderen. Zodra de route gelanceerd wordt, zal ook met hen worden samengewerkt om die te ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Minister, uw antwoorden waren klaar en duidelijk, maar toch nog heel vaag en met veel onzekerheid over de route en over het tijdschema. Ik heb begrepen dat alles nog in een zeer prille verkenningsfase zit. Die verbinding voor zowel het vrachtvervoer als de passagiers biedt enorme mogelijkheden voor beide bestemmingen. Samen met de toeristische sector blijf ik echter nog wat op mijn honger. Ik heb ook in het verleden al gepleit voor een snelle opstart van die passagierslijn omdat het heel belangrijk is voor het Brits toerisme in West-Vlaanderen en om het toerisme daar ook aan te wakkeren.

Minister, het belang van de Britse toeristen voor de Westhoek kan niet worden overschat en u had beloofd om een aantal extra campagnes op poten te zetten om die toeristen opnieuw warm te maken om naar Vlaanderen af te zakken. In uw antwoord op mijn vorige vraag om uitleg van 25 april had u het over vier grote acties waaronder een socialemidiacampagne die door Toerisme Vlaanderen zou worden uitgerold. Maar als ik het goed voorheb, heb ik die campagne nog niet zien verschijnen. Ik heb wel de campagne voor de Vlaamse kunststeden zien passeren maar nog niet deze over de Westhoek. Klopt dat? Is me iets ontgaan? Is die nog niet opgestart?

Daarnaast zou er ook een campagne klaarstaan die met P&O op poten zou worden gezet. Maar aangezien zij in de problemen zaten en hun imago bij het Britse publiek niet optimaal was, zou worden bekeken hoe de samenwerking op een andere manier kon worden ingevuld. U zou daarvoor op zoek gaan naar alternatieve partners. Kunt u daar iets meer over vertellen?

U had het ook over The Welcome Back to Flanders Fields Pass. Bij Toerisme Vlaanderen en bij Westtoer zou u polsen welke extra inspanningen hierrond zouden kunnen worden gedaan. Hebt u daar nog nieuws over?

Tijdens die commissievergadering hebt u ook beloofd om het promotieplan over het herdenkingstoerisme met ongeveer 25 geplande acties aan ons te bezorgen. Bij mijn weten hebben wij die nog niet ontvangen, tenzij ik het verkeerd voorheb.

Verder zou er ook een link zijn met een filmpje en zouden er cijfers zijn over de aankomsten en overnachtingen maar voor zover ik weet – en ik heb het nagevraagd bij mijn medewerker – hebben wij die niet ontvangen.

De voorzitter: De informatie die u had gevraagd, is wel degelijk bezorgd. Ik zeg het enkel voor de duidelijkheid.

Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik dacht ook, en mijn medewerker bevestigt dat, dat het overzicht van de diverse promotieacties waar Toerisme Vlaanderen enorm op inzet, zijn bezorgd aan het secretariaat. Ik veronderstel dan ook dat die zijn overgemaakt.

De socialemediacampagne is inderdaad nog niet gestart, die is gepland voor het najaar, vlak voor de herdenkingsperiode.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Minister, ik kijk uit naar die campagne in het najaar. Mijn excuses maar het was me ontgaan dat die andere informatie al was bezorgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de coronacompensaties voor sociaal-toeristische jeugdorganisaties – 3513 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): De sociaal-toeristische organisaties die een aanbod voor kinderen en jongeren organiseren zoals Alle Jongeren op Kamp (AJOK) vzw, Akindo vzw, BiJeVa vzw, Bizon vzw, Horizont vzw, Kadee vzw, LEJO vzw, Pirlawiet vzw, Stapje in de wereld vzw, Sogeha vzw, The Outsider Club vzw, Tumult vzw zijn bijzonder belangrijk in het kader van het beleid Iedereen Verdient Vakantie.

We hebben daarover het decreet goedgekeurd, maar dit gaat nog over de coronapandemie. Toen hebt u bijzondere maatregelen genomen om tegemoet te komen aan de uitzonderlijke kosten verbonden aan de pandemie die die sociaal-toeristische organisaties hebben gemaakt. Tegelijkertijd vroegen die organisaties ook garanties voor het behoud van de loonsubsidies voor een coördinator. Om in aanmerking te komen voor die loonsubsidies zijn er immers een aantal voorwaarden waaraan moet worden voldaan, waaronder een minimum aantal deelnemers voor het aanbod met overnachting. Dat was door de pandemie moeilijk haalbaar voor die organisaties. Dat betekent echter niet dat de coördinator geen cruciaal werk heeft geleverd tijdens de pandemie, alleen was de uitbetaling van subsidies op basis van het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) van 28 mei 2004 blijkbaar niet mogelijk.

Voor het eerste coronajaar 2020 werden zowel de bijkomende kosten als de loonsubsidies uitzonderlijk uitbetaald, ondanks het feit dat het BVR niet was aangepast. De organisaties kregen het signaal dat de betaling voor het tweede coronajaar 2021 pas kon gebeuren na de aanpassing van dat besluit.

De organisaties hebben al herhaaldelijk aangedrongen bij uw kabinet en de administratie, maar ze ontvingen tot nu toe nog geen verdere informatie meer, maar nog belangrijker is dat ze nog altijd geen subsidies voor 2021 ontvingen. Nochtans is een verlenging van beide maatregelen perfect te verantwoorden aangezien er

ook in 2021 heel wat activiteiten vanwege de coronamaatregelen werden geannuleerd of er extra hygiënekosten werden gemaakt. Het niet uitbetalen van die subsidies heeft evenwel belangrijke consequenties voor de financiële leefbaarheid van de betrokken organisaties en dus voor de vakanties van kinderen, jongeren en gezinnen in kwetsbare situaties.

Ik wil graag weten wat de stand van zaken is met betrekking tot de aanpassing van dat BVR. Wanneer zullen de organisaties de achterstallige loonsubsidies voor 2021 ontvangen? Zullen ze ook voor de in 2021 gemaakte pandemiekosten compensaties ontvangen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Voor het ontwerpbesluit wacht ik momenteel nog op het begrotingsakkoord. Zodra dat er is, zal ik het ter goedkeuring voorleggen aan de collega's van de Vlaamse Regering en kunnen die organisaties hun loonsubsidie van Toerisme Vlaanderen krijgen. Een deel kan in de komende weken al worden ontvangen en de rest zal in het najaar volgen.

Het is inderdaad mijn bedoeling om zowel voor 2020 als 2021 een afwijking te bepalen op het minimum aantal deelnemers en het minimum aantal nachten zodat alle erkende sociaal-toeristische organisaties hun loonsubsidie kunnen ontvangen

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Dank u wel, minister. Dit is iets wat we perfect in een schriftelijke vraag kunnen gieten maar dan zouden het echt wel vijgen na Pasen geweest zijn. Op een bepaald moment moeten we kiezen en dit soort vragen stellen. Ik vind het wel heel goed nieuws, alleen heeft het misschien wat lang geduurd. We zijn al ongeveer in de helft van 2022 en het gaat allemaal nog over het coronajaar 2021. Ik denk dat de organisaties uitkijken naar de subsidies die de komende weken of ten laatste in het najaar zullen worden uitbetaald. Het is zeer goed nieuws. Ik heb geen verdere vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Minister, het is goed dat de huidige problemen en misverstanden zullen worden aangepakt. Wij willen ondanks onze onthouding op de stemming over het decreet Iedereen Verdient Vakantie, om totaal andere redenen dan dat we het decreet niet belangrijk zouden vinden, onderschrijven dat het uiterst belangrijk is dat sociale organisaties werk kunnen blijven maken van laagdrempelige vakanties.

Tijdens de bespreking van het decreet vermeldde ik ook dat het sowieso een hele uitdaging zal blijven om op een voldoende manier de doelgroep te bereiken. Cijfers leren ons dat van de 870.000 Vlamingen die zich geen week vakantie buitenshuis konden veroorloven in 2021, waarvan hier ook sprake in verband met de subsidie, er dat jaar maar 144.000 werden bereikt. Dat is voorlopig nog maar 1 op de 6. Het is van essentieel belang dat de sociaal-toeristische organisaties vlot kunnen blijven werken en maximaal kunnen focussen op het bereiken van de doelgroep van de meest kwetsbaren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het toenemen van etnische geweld in Ethiopië – 3516 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Minister-president, ondanks het feit dat er vredesgesprekken zouden zijn gestart tussen het bevrijdingsleger van Tigray en de Ethiopische centrale regering, lijken de etnische tegenstellingen en spanningen het hele land in de greep te hebben waardoor het dreigt af te stevenen op een oncontroleerbare burgeroorlog en een ineenslopende economie. In het weekend van 18 juni vond een nieuw etnisch bloedbad in het westen van Ethiopië plaats, waar mogelijk enkele honderden doden gevallen zouden zijn. Het doelwit daarbij waren leden van de Amhara-bevolking. In zes kleine boerendorpen in het district Gimbi in de deelstaat Oromia werden alle Amhara-sprekende mensen vermoord of gedeporteerd naar een nabijgelegen bos, waar ze vervolgens ook afgeslacht werden.

Exacte cijfers zijn nog niet gekend maar er zijn wel veel getuigenissen, en die bevestigen in elk geval wel dat de feiten gepleegd zijn. Volgens de regionale autoriteiten zou het Oromo Bevrijdingsleger (OLA), dat streeft naar meer autonomie voor het Oromo-volk, schuld treffen, wat door de betrokkenen dan weer wordt tegengesproken. Feit is wel dat de verstandhouding tussen de Amhara- en de Oromia-bevolkingsgroep de laatste jaren fel verslechterd is.

Het bloedbad in Gimbi was slechts een van de vele slachtpartijen die afgelopen weken. De Amhara hebben in het conflict de zijde van het Ethiopische leger gekozen. De Oromo's daarentegen profiteerden van de spanningen in Tigray om hun machtsbasis uit te bouwen ten koste van de Amhara's en vochten aan de zijde van het Tigray People's Liberation Front (TPLF). Dat leidde tot gewelddadige spanningen over het hele land tussen Oromo's en Amhara's.

Intussen lopen de gesprekken tussen Tigray en het centrale gezag in Addis Abeba nadat president Abiy Ahmed een comité benoemde om te gaan onderhandelen over vrede. Sinds april kent Tigray een broze wapenstilstand. Bedoeling is dat de beide partijen in Kenia of Tanzania rond de tafel gaan zitten om tot een duurzame vrede in het gebied te komen. Ook begon in de week van 20 juni in de hoofdstad een door China georganiseerde conferentie over vrede in de Hoorn van Afrika.

Maar niet alle etnische groepen die aan de zijde van het Ethiopische leger stonden, willen de strijd staken. Vooral de Amhara-nationalisten die zich via milities schuldig hebben gemaakt aan mensenrechtenschendingen in de regio Tigray, verzetten zich tegen vredesgesprekken. De Amhara-strijdkrachten, en dan vooral de Fano-militie, houden er een etnische agenda op na en willen vooral het westen van Tigray onder controle krijgen. Dat valt evenwel niet in goede aarde bij de Ethiopische president, die in mei al enkele honderden Amhara-militieleden en politici liet arresteren onder druk van de buurlanden en het Westen om de vrede een kans te geven.

Uit het rapport 'We will erase you from this land' van Amnesty International en Human Rights Watch van april bleek dat de etnische spanningen in het land jaar na jaar toenemen, waarbij alle partijen zich schuldig maken aan grove mensenrechtenschendingen, vooral dan in de regio Tigray. Maar ook andere gebieden zoals in de deelstaten Amhara en Afar, waar milities uit Tigray de voorbije maanden bloedbaden hebben aangericht, blijven niet gespaard van etnisch geweld. Kortom, de burgeroorlog in Tigray heeft het broze etnische evenwicht in de Ethiopische samenleving grondig verstoord.

Minister-president, hebt u meer informatie over de recente moordpartij op wellicht enkele honderden Amhara's die heeft plaatsgevonden in Gimbi, in het westen van Ethiopië? Hebt u weet of er reeds een onafhankelijk onderzoek naar deze gruwelijke feiten loopt, zodat de schuldigen ook bestraft kunnen worden?

Hebt u over deze terreurdaad al overleg gepleegd met de federale minister van Buitenlandse Zaken met als doel deze door de EU te laten veroordelen?

Er zouden vredesgesprekken lopen tussen de centrale regering van Ethiopië en het Volksbevrijdingsleger van Tigray. Wat is de stand van zaken van deze gesprekken? Hebt u weet of ook de andere etnische groepen die in het conflict van Tigray betrokken zijn, aan de onderhandelingstafel zitten? Zult u aandringen op hun deelname, gezien hun betrokkenheid?

Kunt u meer toelichting geven bij het recente bezoek van 21 juni door een EU-delegatie onder leiding van de Commissaris voor Crisisbeheer aan de leiders van de gewapende opstandelingen in Tigray? Is er bij deze ontmoeting druk op het TPLF uitgeoefend om de wapens neer te leggen, zoals de EU herhaaldelijk heeft gedaan bij de Ethiopische regering, en waarvoor ook de hulprelatie tussen de EU-landen en Ethiopië bevroren is?

Bent u het ermee eens dat de druk die de buurlanden maar ook het Westen uitoefenen op de Ethiopische regering om vredesbesprekingen te houden, alleen tot vrede kan leiden als het TPLF en andere milities hun pogingen tot geweld staken?

Op welke wijze kan de internationale gemeenschap bijdragen in het vermijden van een verdere escalatie in Ethiopië?

Hoe worden mogelijke vragen tot exportvergunning van militair materiaal naar Ethiopië door de Vlaamse administratie en door uzelf beoordeeld?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, u vraagt of ik meer informatie heb. Eerst en vooral betreur ik, samen met u, dit recente bloedbad in West-Ethiopië en het afschuwelijke geweld tegen de burgers. We hebben geen lokale vertegenwoordiging, dus informatie uit eerste hand ontbreekt. Ik stel wel vast dat eerste minister Abiy Ahmed deze aanval veroordeelde en dat de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties, Michelle Bachelet, haar afschuw uitsprak en de Ethiopische autoriteiten opriep een onderzoek in te stellen.

Binnen Ethiopië werd eerder al een interministeriële taskforce opgericht die de aansprakelijkheid voor mensenrechtenschendingen onderzoekt, inclusief schendingen in de context van het conflict in Tigray. Dat gebeurde naar aanleiding een gezamenlijk rapport van het Bureau van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten (OHCHR) en de Ethiopische mensenrechtencommissie. Deze interne Ethiopische taskforce heeft de taak om de aanbevelingen van het rapport te implementeren.

Bovendien richtte de VN-Mensenrechtenraad, naar aanleiding van datzelfde rapport, eind vorig jaar een internationale commissie op van mensenrechtenexperten voor Ethiopië, om aantijgingen van mensenrechtenschendingen te onderzoeken. Deze commissie zal wellicht ook de gruwel in Gimbi onderzoeken.

Heb ik al overleg gepleegd met de federale minister van Buitenlandse Zaken? Ik heb over deze terreurdaad nog geen overleg gepleegd met de federale minister van Buitenlandse Zaken, maar zal bij toekomstige intra-Belgische coördinatievergaderingen om tot een Europees standpunt te komen, aandacht vragen voor het sektarische geweld tussen de verschillende Ethiopische bevolkingsgroepen.

Vragen drie tot en met zes zal ik gezamenlijk beantwoorden.

Er lopen inderdaad vredesgesprekken tussen de centrale regering en het volksbevrijdingsleger van Tigray. Op de laatste EU-Raad Buitenlandse Zaken van 20 juni concludeerde men dat er een broos bestand werd bereikt, maar dat is nog zeer fragiel. Hoewel bescheiden vooruitgang merkbaar is, volstaat het niet voor een volledige normalisering van de relaties tussen Ethiopië en de EU.

De Europese Unie zal dan ook blijven pleiten voor versterkte toegang voor humanitaire hulp, een permanent staakt-het-vuren, de terugtrekking van Eritrese troepen, de strijd tegen straffeloosheid, waaronder een gedegen onderzoek naar de mensenrechtenschendingen in Tigray, en ten slotte een inclusieve politieke dialoog. Ik begrijp dat daarbij ook andere etnische groepen betrokken zullen worden. Sindsdien vielen er echter nog nieuwe schermutselingen te betreuren, dus het valt nog af te wachten welke richting het uitgaat.

Verder ben ik het met u eens dat een duurzame vrede slechts bereikt kan worden indien alle partijen het geweld afzweren.

De internationale gemeenschap kan bijdragen door te bemiddelen. Dat gebeurt reeds via de verschillende speciale gezanten, zoals de heer Obasanjo, die deze taak opneemt voor de Afrikaanse Unie. Ze moeten daarbij de druk hoog houden op de verschillende partijen.

In verband met het bezoek van 20 en 21 juni door een EU-delegatie heb ik geen gedetailleerde informatie. De Commissaris voor Crisisbeheer, Janez Lenarcic, koppelde na afloop echter publiek terug. Daarbij verklaarde hij dat hij bij beide kanten heeft aangedrongen om verder te bouwen op het momentum en op de bescheiden vooruitgang die tot nu toe werd bereikt. Hij pleitte ook voor ongelimiteerde toegang tot de regio voor humanitaire hulp, waarbij alle betrokken partijen ervoor moeten zorgen dat hulp tot bij de hulpbehoevenden geraakt. Deze toegang tot humanitaire hulp is ook een Vlaams aandachtspunt. Ook wij pleiten voor een ongelimiteerde en onvoorwaardelijke toegang voor humanitaire hulporganisaties en vragen aandacht voor de noden van de meest kwetsbare doelgroepen.

Hoe worden de exportvergunningen behandeld? Alle aanvragen zullen worden getoetst aan de criteria die zijn weergegeven in het Wapenhandeldecreet. Dat zijn criteria zoals mensenrechten, interne conflicten en regionale stabiliteit in het land van eindegebruik, die worden beoordeeld in het kader van een aanvraag. Gelet op de situatie in Ethiopië is de kans klein dat een beoordeling deze toets zal doorstaan.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Ik dank u, minister-president. We kijken allemaal met afschuw naar de mensenrechtenschendingen die daar plaatsvinden en het conflict dat maar blijft duren. Naast de recente etnische spanningen is er een veel bredere humanitaire crisis aan de gang. U verwijst terecht naar de moeilijke toegang tot humanitaire hulp. Collega Nachtergaele en ik hebben daarover anderhalf jaar geleden al vragen ingediend en er is ook een resolutie geweest. Ik heb de indruk dat er vanuit de internationale gemeenschap weinig heel doeltreffende acties volgen.

Het is een heel bescheiden vooruitgang. U zegt dat u vanuit Vlaanderen extra aandacht vraagt voor die humanitaire hulp. Kunt u concretiseren welke vraag u daarover hebt gesteld?

Wanneer is de volgende coördinatievergadering met de federale collega's gepland? Kunnen we daarover een terugkoppeling krijgen?

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Eerst en vooral dank ik collega Van de Wauwer om de problematiek onder de aandacht te brengen. Ik heb nog een kleine bijvraag. Vorig jaar heeft de Vlaamse Regering 200.000 euro directe steun gegeven aan Caritas International België voor humanitaire actie voor de bevolking in Tigray. U gaf toen aan dat de storting moeilijk was omdat er weinig humanitaire toegang was. Wat is de stand van zaken ?

Voorts hoop ik ook dat er een constructief proces komt, dat de hulporganisaties snel toegang krijgen om ter plaatse te gaan helpen en dat er uiteraard een deftig onderzoek komt naar het misbruik van de mensenrechten in de regio.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, we brengen die vraag aan via de directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE), het overleg dat we binnen België hebben, omdat ik denk dat de Europese Unie de partner met het meeste aanzien is en voldoende gewicht in de schaal kan leggen. DGE komt altijd samen ter voorbereiding van elke Europese Raad. We gebruiken dat forum om de situatie in Ethiopië zeker ter sprake te brengen in de Europese raden.

Op de vraag over de storting moet ik het antwoord schuldig blijven. Daar heb ik geen informatie over. We zullen die opvragen.

De voorzitter: Dat is genoteerd.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de aardbeving in Afghanistan – 3517 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Op woensdag 22 juni werden vooral de moeilijk toegankelijke Afghaanse provincies Paktika en Khost getroffen door een aardbeving. De dodentol is hoog, met meer dan duizend slachtoffers, naast de vele gewonden en de enorme materiële schade. Het feit dat de aardbeving gedurende de nacht plaatsvond op geringe diepte en dat de constructie van de meeste gebouwen van bedenkelijke kwaliteit is, maakt dat de impact veel groter is in vergelijking met andere aardbevingen met dezelfde magnitude. Bovendien dreigen de dagen na de aardbeving nog meer levens verloren te gaan als de overlevenden in de afgelegen en moeilijk toegankelijke gebieden niet snel bereikt worden.

Intussen hebben talibanautoriteiten, die internationaal niet erkend worden, verzocht om onmiddellijke humanitaire hulp te bieden. Twee dagen na de zwaarste aardbeving in twintig jaar wordt meteen duidelijk dat de hulpverlening erg moeizaam verloopt. Het rampgebied is moeilijk bereikbaar, het talibanregime heeft geen afdoende antwoord op de ramp en het gebrek aan erkenning en internationale contacten bemoeilijkt de hulpverlening vanuit het buitenland. Bovendien heeft het land al ruim een jaar te lijden onder een aanhoudende humanitaire crisis als gevolg van een tekort aan voedsel, medicamenten en andere noodzakelijke goederen. Het enige hoopgevend teken is de aanwezigheid van enkele internationale hulporganisaties die thans met alle mogelijke middelen hulp trachten te bieden in de getroffen regio.

Minister-president, kunt u in het licht van de verwoestende aardbeving een omschrijving geven van de huidige humanitaire noden in het getroffen gebied van Afghanistan? Wat is de inschatting van de Verenigde Naties of van andere instanties met betrekking tot de benodigdheden voor humanitaire steun voor de slachtoffers? Hoeveel humanitaire steun is tot op heden toegezegd door de internationale gemeenschap? Hoe verlopen de contacten tussen de internationale gemeenschap en het niet-erkende talibanregime met betrekking tot de hulpverlening? Welke internationale coördinatie van noodhulp vindt er momenteel plaats? Heeft Vlaanderen een vraag tot financiële steun gekregen? Zo ja, hoeveel? Betreft het eerder toegekende niet-geormerkte en/of additionele steun? Zo neen, waarom niet? Hoeveel middelen heeft Vlaanderen voor 2022 gereserveerd voor noodsteun? Hoeveel van deze middelen zijn tot op vandaag al ingezet?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, mijn diensten volgen de plaatselijke impact van de aardbeving op via de briefings van het VN-Wereldvoedselprogramma. Vlaanderen steunt deze organisatie reeds in het kader van de voedselcrisis die Afghanistan vorig jaar ingevolge de droogte trof. Deze briefings, aangevuld met de overzichten van het VN-Bureau voor de Coördinatie van Humanitaire Aangelegenheden, vormen onze ogen op het terrein.

Uit hun analyses blijkt dat de voornaamste noden een vijftal domeinen beslaan: nood aan huisvesting, toegang tot drinkbaar water, sanitair en hygiënisch materiaal, voedsel, toegang tot gezondheidszorg en ten slotte informatie over families die gescheiden werden.

Voor al deze noden ondernemen humanitaire organisaties reeds actie. Deze organisaties blijven ook actief nodenanalyses maken, met eveneens aandacht voor de schade aan infrastructuur en landbouwvoorzieningen. Dit is niet altijd evident, want sommige gebieden zijn moeilijk bereikbaar.

Wat is de inschatting van wat er nodig is? De internationale gemeenschap reageerde op verschillende manieren.

Ten eerste stelde het VN-Bureau voor de Coördinatie van Humanitaire Aangelegenheden een Earthquake Response Plan op. Dat plan geeft een overzicht van de meest dringende humanitaire noden en beschrijft hoe organisaties op het terrein deze noden gefaseerd zullen aanpakken. Het plan beslaat de eerste drie maanden: van juli tot en met september. De concrete noden beschreef ik al. Belangrijk om aan te stippen, is dat de humanitaire organisaties prioritair inzetten op kwetsbare doelgroepen.

Ten tweede stel ik vast dat de getroffen regio's reeds opgenomen waren in het algemene Humanitarian Response Plan voor Afghanistan van dit jaar. De provincies Paktika en Khost komen er reeds aan bod als regio's met hoge humanitaire noden. Acties gefocust op deze regio's waren dus al voorzien. Door de desastreuze gevolgen van de aardbeving worden die activiteiten nu vroeger en sneller uitgevoerd. Het volledige Humanitarian Response Plan voor dit jaar belooft 4,4 miljard dollar, waarvan tot nog toe slechts 0,6 miljard dollar toegekend werd.

De beperkte organisatorische capaciteit en slechte infrastructuur, gecombineerd met fundamentele noden in de getroffen regio's, drijven de kosten op. Extra middelen zijn nodig, daarom lanceerde men eind vorige week de expliciete oproep aan donoren om 110,3 miljoen dollar in te zamelen om de meest levensreddende activiteiten sneller uit te voeren.

Verder werd een aanvraag ingediend van 10 miljoen dollar bij het Central Emergency Response Fund (CERF) van de Verenigde Naties. Vlaanderen draagt hier

jaarlijks reeds 600.000 euro aan bij, dit als een onderdeel van onze structurele steun inzake rampenpreventie en -paraatheid.

Tot slot zou ook het Afghanistan Humanitarian Fund 9 miljoen dollar kunnen vrijmaken uit reserves.

U vraagt ook hoe de contacten verlopen tussen de internationale gemeenschap en de taliban. De coördinatie van noodhulp gebeurt via het Inter-Cluster Coordination Team (ICCT), dat de diverse clusters groepeerd die grotendeels samenvallen met de noden die ik reeds aanhaalde.

Inzake samenwerking met de taliban had het VN-bureau voor de Coördinatie van Humanitaire Aangelegenheden op 26 juni een technische coördinatievergadering met zijn clustercoördinatoren en enkele talibanministeries bevoegd voor crisisrespons.

De taliban gaven aan een gezamenlijk districtscomité op te zetten in de getroffen provincies voor coördinatie van humanitaire acties. Onder meer de talibanministeries van Economie en Rurale Rehabilitatie en Ontwikkeling zouden hiervan deel uitmaken. De taliban zouden verder ook militair materiaal en personeel inzetten voor het zoeken en redden van slachtoffers, alsook voor het transport van goederen.

Hebben wij een vraag tot financiële steun gekregen? Wij hebben geen expliciete vraag naar extra middelen ontvangen. Zoals ik reeds vermeldde, was er vorige week vrijdag een algemene oproep aan donoren. Men leek aanvankelijk de humanitaire respons te kunnen organiseren binnen het huidige budget, maar de noden zijn vermoedelijk te hoog. Mijn diensten volgen de situatie verder op en ik bekijk, binnen de huidige budgetten en gelet op de humanitaire noden elders in de wereld, of Vlaanderen een bijdrage kan doen.

Dat brengt mij bij uw volgende vraag. Vlaanderen voorziet in 2022 1.679.000 euro voor humanitaire acties. Ruim 1 miljoen euro hiervan is voorzien voor structurele steun inzake rampenpreventie en -paraatheid. Ik haalde al aan dat het CERF 600.000 euro ontvangt. De overige 479.000 euro gaat naar het SDG Acceleration Fund in Malawi.

Daarnaast rest dus 600.000 euro voor ad hoc humanitaire actie. Hiermee spelen we in op acute humanitaire noden. 400.000 euro hiervan werd reeds ingezet. 200.000 euro werd namelijk toebedeeld aan Rode Kruis Vlaanderen in het kader van de Oekraïne-crisis. Nog eens 200.000 euro ging uiteindelijk naar het Rode Kruis in Zuid-Afrika voor overstromingen in april in KwaZoeloe-Natal. Ik verwijs in deze graag naar mijn antwoord op vraag om uitleg 3081, die de heer Aerts stelde op 14 juni. Dus in die budgetlijn zit nog 200.000 euro.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Bedankt voor uw heel duidelijke antwoord. Er kwam ook heel veel informatie, dus het was moeilijk om alle cijfers juist te noteren en daar bijvragen over te stellen. Er waren heel veel acties en middelen voorzien binnen het Humanitarian Response Plan, wat alleen maar aantoont hoe precair die regio is. En dat maakt het des te erger dat die regio dan getroffen is door zo'n zware aardbeving.

Ik heb goed begrepen dat er 4,5 miljard dollar voorzien was, maar slechts 0,6 miljard dollar was toegekend. Stel dat er een vraag was voor extra middelen, dan doelt u op middelen die nog niet vrijgemaakt zijn van die 4,4 miljard dollar. Weet u wat die procedure daartoe is? Het is vreemd om te horen dat die middelen daartoe voorzien zijn, maar dat slechts zo'n klein deel, 0,6 miljard dollar, daarvan toegekend is. Kan Vlaanderen daar een oproep toe doen, aangezien wij 600.000 euro bijdragen aan dat

specifieke fonds van de Verenigde Naties? Kunnen wij als donateur er mee toe oproepen om sneller toegang te verlenen tot die 4,4 miljard dollar die beschikbaar is?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De middelen voorzien is één zaak, maar het kanaal hebben en de concrete projecten, en ook zeker zijn dat de middelen goed ingezet worden, daarvoor is voor een stuk een goede organisatie nodig. En daar ontbreekt het nu aan. De budgetten zijn er, en men is nu ook bezig, ook vanuit de Verenigde Naties, om die organisatie op poten te krijgen, zodat de middelen ook daadwerkelijk aangewend worden voor hetgeen waarvoor ze dienen. Het is nu onze prioriteit om dat op gang te brengen, en dan kunnen die middelen besteed worden.

We kunnen daar vanuit Vlaanderen nog eens op aandringen, maar binnen de Verenigde Naties gebeurt die first things first-benadering al voldoende. Al kunnen we zeker eens kijken of dat voldoende prioriteit heeft.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.